

GMINA ZŁOTORYJA

Plan odnowy miejscowości

zespół autorski:

mgr inż. Aleksandra Arndt arch. kraj. - oela7@o2.pl / tel. 693.84.53.46

mgr inż. Michał Czech arch. kraj. - m.czech@o2.pl / tel. 692.41.71.51

Dokumentację wykonano w ramach projektu pn. „Zintegrowanie działań wszystkich ludzi i instytucji na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego regionu” realizowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich” – Działanie 2.7. „Pilotażowy Program Leader +” Schemat II (nr umowy o dofinansowanie L/02/084/2006)

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

SPIS TREŚCI	Str.
I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI	3
Położenie, przynależność administracyjna, zaludnienie	
Historia miejscowości	
Przestrzenna struktura miejscowości	
II. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI	8
Zasoby przyrodnicze	
Dziedzictwo kulturowe	
Obiekty i tereny	
➤ Dachy-rodzaj pokrycia	
➤ Dachy – kolor pokrycia	
➤ Dachy –typ konstrukcji	
➤ Dachy-nachylenie	
➤ Elewacje –materiał	
➤ Elewacje – kolor	
➤ Wiek budynków	
➤ Budynki – stan techniczny	
➤ Budynki –ustawienie względem drogi	
➤ Ogrodzenia materiał	
➤ Przedogródki	
➤ Ogrody	
➤ Typowe elementy budynku mieszkalnego, detal architektoniczny	
➤ Typowe elementy budynku gospodarczego, detal architektoniczny	
➤ Zabytki i miejsca szczególne	
➤ Inne elementy charakterystyczne miejscowości	
➤ Budynki usługowe	
Infrastruktura społeczna	
Kapitał społeczny i ludzki	
Infrastruktura techniczna	
Gospodarka i rolnictwo	
III. MOCNE I SŁABE STRONY ORAZ SZANSE I ZAGROŻENIA MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA	26
IV. KIERUNKI ROZWOJU WSI ORAZ OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ	28
Zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia	
Szacunkowy koszt realizacji	
V. WALORY PRZESTRZENNE I WIZJA ZABUDOWY MIESZKALNEJ W MIEJSCOWOŚCI WILKÓW	37

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

Położenie, przynależność administracyjna, zaludnienie

WILKÓW *Wolfsdorf* – wieś w Polsce położona w województwie dolnośląskim, w powiecie złotoryjskim, w gminie Złotoryja, na Pogórzu Kaczawskim w Sudetach, oddalona 3 kilometry na południe od Złotoryi.

Początki miejscowości sięgają istnienia folwarku, wokół którego rozwijała się wiejska osada. Obecnie Wilków to uprzemysłowiona wieś składająca się z dwóch części (odrębne jednostki administracyjne) – część górna to osiedle górnicze (Wilków Osiedle), powstałe w okresie eksploatacji złóż rudy miedzi

oraz część dolna (Wilków) – duża wieś łańcuchowa o długości ponad 2 km. Miejscowość pełni zatem złożone funkcje. Wilków położony jest na obszarach dawnego osadnictwa, którego początki prawdopodobnie sięgają epoki neolitu. Istnieje teza, iż początki miejscowości to osada powstała w XIII w. (pierwsze akcje kolonizacyjne).

Historia miejscowości.

NAZWA

Pochodzi od wilka bądź pobliskiej Wilczej Góry. Pierwsza wzmianka o miejscowości pojawia się dopiero w 1428 roku. Nazwa niemiecka pochodzi od słów: „Wolf” = wilk i „Dorf”= wieś.

ZARYS DZIEJÓW

Brak dokładnych danych dotyczących historii początków miejscowości, jednak już w 1268 roku Wilków figuruje na przekazie czynszowym do kapituły katedry wrocławskiej. W okresie reformacji Wilków jest dużą i bogatą wsią, jednak brak w niej świątyni. Cała ludność wsi to protestanci. Ewangelicy oraz katolicy (po reformacji) zmuszeni byli praktykować w Złotoryi. Wojna trzydziestoletnia spowodowała duże straty materialne i ludnościowe, z których Wilków dość szybko się zregenerował. Na początku XVIII wieku Wilków jest dużą wsią. Pod koniec XVIII wieku w miejscowości istnieją – oprócz folwarku –

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

karczma, dwa młyny wodne, wiatrak i kuźnia. 27 maja 1813 roku – podczas kampanii napoleońskiej – wieś zostaje zajęta przez wojska Francuskie, które świętowały po zwycięskiej potyczce nad wojskami rosyjskimi.

Do końca XIX wieku wieś zachowuje charakter rolniczy, istnieje jednak spora liczba rzemieślników różnych specjalności.

FOLWARK

Jest to najstarsza część Wilkowa, bowiem powstanie folwarku jako majątku rycerskiego datuje się na XIII w. Zapisy na temat majątku pojawiają się na początku wieku XV. Była to posiadłość w skład której wchodziły: dom pana oraz folwark. Powierzchnia gruntów wynosiła około 300 ha, a całości dopełniały liczne lasy, łąki i pastwiska. W wieku XIX pojawiło się kilka budynków mieszkalnych oraz karczma sądowa. Po 1945 roku w obiektach i na terenach przynależnych niegdyś do majątku rozpoczęło swoją działalność Państwowe Gospodarstwo Rolne. Był to największy pracodawca dla mieszkańców Wilkowa i okolic. Obecnie gospodarstwo i ziemie przejął prywatny dzierżawca.

KOPALNIA „LENA”

Już w okresie przedwojennym istniała w okolicach Wilkowa kopalnia, jednak nie posiadała ona nazwy. Po 1945 roku kopalnia przyjęła nazwę Zakłady Górnicze „Lena”. Ówczesnie było to jedyne zagłębienie miedziowe w Polsce, dlatego też był to zakład niezwykle ważny dla gospodarki narodowej. Funkcjonowanie zakładu przyniosło liczne korzyści całej wsi. Na początku lat 70-tych zlikwidowano kopalnię co znacznie pogorszyło warunki życia mieszkańców pobliskich wsi. Obecnie na terenie „Leny” funkcjonuje Przedsiębiorstwo Górniczo – Produkcyjne „Bazalt” – największy pracodawca na terenie gminy.

Przestrzenna struktura miejscowości.

TURYSTYKA I ZABYTKI

W Wilkowie istnieją 63 budynki zaliczone przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Legnicy do posiadających bogate walory kulturowe. Duża część tych obiektów – zarówno mieszkalnych jak i gospodarczych – zasługuje na szczególną ochronę. Oto wykaz obiektów o walorach kulturowych:

WYKAZ OBIEKTÓW O WALORACH KULTUROWYCH

(sporządzono na podstawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla Gminy Złotoryja)

Lp.	Obiekt	Adres	Wiek
1	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 7	początek XIX wieku
2	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 9	początek XIX wieku

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

3	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 19	początek XIX wieku
4	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 21	początek XIX wieku
5	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 25	początek XIX wieku
6	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 27	2. połowa XIX wieku
7	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 29	1. ćwierć XIX wieku
8	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 30	początek XIX wieku
9	budynek gospodarczy	przy nr 30	początek XIX wieku
10	dom mieszkalny	nr 40	2. połowa XIX wieku
11	pałac		koniec XIX wieku
12	budynek gospodarczy I (PGR)		koniec XIX wieku
13	budynek gospodarczy II (PGR)		koniec XIX wieku
14	budynek gospodarczy III (PGR)		koniec XIX wieku
15	stajnia		koniec XIX wieku
16	obora		koniec XIX wieku
17	obora		koniec XIX wieku
18	stodoła I, II, III		koniec XIX wieku
19	dom mieszkalny	nr 42	koniec XIX wieku
20	dom mieszkalny	nr 43	koniec XIX wieku
21	budynek gospodarczy	nr 45	1891 rok
22	dom mieszkalny	nr 45	koniec XIX wieku
23	kuźnia	nr 45	koniec XIX wieku
24	dom mieszkalny	nr 52	koniec XIX wieku
25	dom mieszkalny	nr 55	1887 rok
26	dom mieszkalny	nr 56	koniec XIX wieku
27	dom mieszkalny (RSP)	nr 59	koniec XIX wieku
28	dom mieszkalny	nr 60	koniec XIX wieku
29	dom mieszkalny	nr 62	koniec XIX wieku
30	dom mieszkalny	nr 66	2. połowa XIX wieku
31	budynek gospodarczy	nr 66	koniec XIX wieku
32	dom mieszkalny	nr 67	2. połowa XIX wieku
33	dom mieszkalny	nr 68	2. połowa XIX wieku
34	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 69	koniec XIX wieku
35	dom mieszkalny	nr 70	2. połowa XIX wieku
36	stodoła I	nr 70	2. połowa XIX wieku
37	stodoła II	nr 70	koniec XIX wieku
38	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 71	koniec XIX wieku
39	dom mieszkalny	nr 72	około połowy XIX wieku
40	stodoła	nr 72	2. połowa XIX wieku
41	dom mieszkalny	nr 74	koniec XIX wieku
42	stodoła	nr 74	2. połowa XIX wieku
43	dom mieszkalny	nr 75	koniec XIX wieku
44	stodoła	nr 75	2. połowa XIX wieku
45	dom mieszkalny	nr 76	początek XIX wieku
46	dom mieszkalny	nr 77	początek XIX wieku
47	dom mieszkalny	nr 78	początek XIX wieku
48	budynek gospodarczy	nr 78	początek XIX wieku
49	stodoła	nr 78	2. połowa XIX wieku
50	dom mieszkalny	nr 79	2. połowa XIX wieku
51	dom mieszkalny	nr 80	koniec XIX wieku
52	dom mieszkalny	nr 81	2. połowa XIX wieku
53	dom mieszkalno - gospodarczy	nr 84	koniec XIX wieku
54	budynek gospodarczy	nr 84	koniec XIX wieku
55	dom mieszkalny	nr 85	XVIII/ XIX wiek
56	budynek gospodarczy	nr 85	XVIII/ XIX/ 1907 rok
57	stodoła	nr 85	koniec XIX wieku
58	stodoła	nr 85	2. połowa XIX wieku

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

59	dom mieszkalno – gospodarczy	nr 86	2. połowa XIX wieku
60	budynek gospodarczy	nr 86	2. połowa XIX wieku
61	dom mieszkalno – gospodarczy	nr 87	1799 rok
62	budynek gospodarczy	nr 87	1775 rok
63	stodoła	nr 87	2. połowa XIX wieku

Wieś Wilków leży na trasie szlaku spacerowego (oznaczenia zielone), który prowadzi przez: Złotoryję - dolinę Kaczawy - dolinę Drażnicy (jaskinie pseudokrasowe) - Wilczą Górę - Wilków - Leszczyń - Prusice - Rokitnicę. Jest to bardzo malownicza trasa biegnąca doliną Kaczawy, tuż u stóp pseudokrasowych jaskiń - pieczar: Wilczej Jamy, Niedźwiedziej Jamy i Skalnego Wodospadu i dalej u podnóża rezerwatu geologicznego "Wilcza Góra". Zwiedzić można stare piece hutnicze, tereny dawnego ośrodka górnictwa miedzi i złota oraz ruiny zamku Henryka Brodatego w Rokitnicy. Całkowita długość szlaku to około 19 km.

Elementem bardzo ciekawym oraz w znacznym stopniu kształtującym krajobraz wokół Wilkowa jest Wilcza Góra zwana często Wilkołakiem. Jest to bazaltowy szczyt o wysokości 367 m n.p.m. – pozostałość po trzeciorzędowym wulkanie.

źródło pl.wikipedia.org

W południowo - zachodniej części Wilczej Góry (Wilków) utworzony został w 1959 roku rezerwat geologiczny (o powierzchni 1,69 ha) posiadający niezwykle walory naukowe i dydaktyczne. Znajduje się tutaj jedna z najpiękniejszych w Polsce i w Europie skalnych róż bazaltowych - koncentrycznie ułożona formacja słupów bazaltowych. Na wysokie walory przyrodnicze wpływa duża bioróżnorodność oraz występująca tam unikalna roślinność. Spod rezerwatu rozciągają się interesujące widoki na znaczną część Pogórza i Gór Kaczawskich, Karkonosze, a także Nizinę Śląską.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Wartość przyrodnicza Wilczej Góry podkreślana jest w licznych przewodnikach turystycznych. Waloryzacja paleowulkanizmu w Sudetach zalicza Wilczą Górę do obiektów klasy I – najwyższej. Jest to obiekt o wysokiej wartości naukowej i dydaktycznej oraz dobrej dostępności. Walory dydaktyczne odsłonięcia bazaltu na Wilczej Górze są powszechnie wykorzystywane w nauczaniu nauk o Ziemi, a sam obiekt znajduje się w programach większości geologicznych i geomorfologicznych praktyk studenckich odbywanych w Sudetach przez studentów z całej Polski.

Rezerwat na Wilczej Górze jest bardzo specyficznym obszarem o szczególnym znaczeniu. Ochrona tego terenu jest skomplikowana, bowiem sąsiaduje on z czynnym zakładem górniczym. Władze wyrobiska wielokrotnie podkreślają iż rezerwat utrudnia wydobywanie surowca. Stopniowo wyrobisko podlega nadal rabunkowej eksploatacji i bardzo ważnym jest jego prawna ochrona i odpowiednie zagospodarowanie tego wyjątkowego obiektu.

Źródło:

Alfred Michler, „*Gmina Złotoryja dawniej i dziś*”, 2006
www.wroclaw.lasy.gov.pl

II. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.

Dachy - rodzaj pokrycia

dachówka ceramiczna

dachówka cementowa

blachodachówka

blacha

papa

eternit

Na terenie wsi Wilków dominują dachy pokryte dachówką ceramiczną. Szczególnie duży udział tego materiału zauważyć można w części zachodniej miejscowości. Pojawiają się również liczne budynki pokryte blachą. W części środkowej występuje duże zróżnicowanie zastosowanych materiałów (dachówka cementowa, blachodachówka, gont papowy i eternit).

Pokrycie eternitowe na budynkach mieszkalnych należy wymienić. W przypadku wymiany dachu bądź nowej zabudowy zaleca się stosowanie dachówki ceramicznej. W ten sposób uzyskany zostanie w miarę jednolity charakter miejscowości.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Dachy – kolor pokrycia

czerwony

czerwony

jasny szary

jasny szary

ciemny szary

brąz

Dominującym kolorem dachów jest czerwony. Stanowi on około 65% wszystkich użytych kolorów pokryć dachowych we wsi. Kolor czerwony występuje najczęściej na pokryciach z dachówki ceramicznej (często stare budynki mieszkalne i gospodarcze) i pojawia się na obszarze całej miejscowości. W Wilkowie występują również inne kolory pokryć dachowych (brąz, ciemny szary, jasny szary), które występują przypadkowo na całym obszarze.

W celu poprawy wizerunku wsi zaleca się ujednolicenie kolorystyki dachów poprzez stosowanie pokryć dachowych w kolorze czerwonym.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Dachy – typ konstrukcji

płaski

dwuspadowy

dwuspadowy z lukarną

wielopłociowy

naczółkowy

naczółkowy

Przeważającym typem konstrukcji dachów budynków mieszkalnych jest dach dwuspadowy. Ten typ konstrukcji występuje na około 70% budynków w całej miejscowości. Znaczny udział ma też dach naczółkowy, który harmonijnie współgra z dachami dwuspadowymi. Ma to duży wpływ na charakter zabudowy Wilkowa. Często nowopowstałe budynki charakteryzują się zastosowaniem konstrukcji wielopłociowej co nie jest uzasadnione lokalnymi tradycjami budowlanymi. Dysharmonijnym typem konstrukcji jest dach płaski, występujący na budynkach wielorodzinnych w centralnej części wsi.

Zaleca się stosowanie konstrukcji dwuspadowych. Inne konstrukcje dachów nie są wskazane.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Dachy – nachylenie

< 15 °

15 ° - 35 °

35 ° - 45 °

35 ° - 45 °

> 45 °

> 45 °

W Wilkowie przeważają dachy o nachyleniu od 35 do 45 °. Wpływa to bardzo pozytywnie na sylwetę całej miejscowości. Pojawiają się również nachylenia dachów powyżej 45 °, które nie mają jednak większego wpływu na odbiór wizualno – estetyczny całej wsi. Najbardziej dysharmonijnym fragmentem miejscowości jest zabudowa szeregowa w centrum Wilkowa o nachyleniu dachów około 15 °.

W przypadku nowej zabudowy należy stosować dachy dwuspadowe o nachyleniu 35 ° – 45 °.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Elewacje – materiał

mur nieotynkowany

mur otynkowany

mur łączony
(mur otynkowany + drewno)

mur pruski

mur kamienny

siding
z paneli z tworzyw sztucznych

Na całym obszarze miejscowości występują głównie budynki mieszkalne otynkowane, których udział wynosi 83%. Pojawia się również kilka budynków (około 5%) o konstrukcji ryglowej (mur pruski). Występują również elewacje wykonane z sidingu z paneli z tworzyw sztucznych. Użyte zostały one w centrum wsi i stanowią element dysharmonijny.

Przy pracach remontowych lub budowlanych zaleca się stosownie elewacji otynkowanych wraz z zachowaniem charakterystycznego detalu architektonicznego. Szczególną uwagę należy zwrócić na elewacje o konstrukcji ryglowej, które należy odrestaurować i zachować.

Elewacje- kolor

biały

piaskowy

żółty

jasny szary

ciemny szary

jasny brąz

Dominującymi kolorami ścian budynków mieszkalnych są biały, jasny szary i ciemny szary. Występują one na terenie całej miejscowości i są w pełni harmonijne. Taka kolorystyka budynków mieszkalnych tworzy w miarę jednolity układ i pojawienie się w nim budynków o kolorach odmiennych o dużym nasyceniu (pomarańczowy, żółty, zielony) zaburza ład kolorystyczny zabudowy. Obiektem wyróżniającym się pod kątem kolorystycznym jest budynek mieszkalno – usługowy w centrum miejscowości o ostrej zielono – żółtej elewacji.

Wprowadzając nowe kolory elewacji należy brać pod uwagę głównie nasycenie. Powinny być to barwy pastelowe, biel i szarości.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Budynki – wiek

zabudowa
powstała do 1945 roku

zabudowa
powstała do 1945 roku

zabudowa powstała
pomiędzy 1945 – 1980 rokiem

zabudowa powstała
pomiędzy 1945 – 1980 rokiem

zabudowa
powstała po 1980 roku

zabudowa
powstała po 1980 roku

We Wsi Wilków dominuje zabudowa powstała przed 1945 rokiem, stanowi ona prawie 70%. Część obiektów jest zniszczona i zachowana w stanie pierwotnym, jednak wiele z nich zostało odremontowanych. W obrębie miejscowości istnieją 63 budynki zaliczone przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Legnicy do obiektów o wysokich walorach kulturowych. Są one objęte ochroną co dodatkowo wpływa na atrakcyjność Wilkowa. Nowa zabudowa powstała po 1980 roku to około 13% obiektów. Powstały one w miejscach dawnych budynków mieszkalnych i dość dobrze uzupełniły ciągłość układu przestrzennego wsi. W centralnej części miejscowości zlokalizowana jest zabudowa szeregowa, która jest nowym i dysharmonijnym elementem pośród dawnego układu przestrzennego.

Zaleca się wyremontowanie i odrestaurowanie budynków w złym stanie technicznym i wysokich walorach historycznych. Nowa zabudowa powinna być lokalizowana w miejscu obiektów, które popadły w ruinę. Pozwoli to zachować spójny układ oraz ulicowy charakter miejscowości.

Budynki – stan techniczny

dobry

dobry

średni

zły

ruina

ruina

Na terenie Wilkowa występują budynki mieszkalne w średnim stanie technicznym. Wiele z nich to obiekty przedwojenne, które nie były odnawiane od lat. Stanowią one 60% wszystkich budynków. Blisko 20% obiektów jest w dobrym stanie technicznym – jest to przeważnie zabudowa nowa powstała po 1980 roku lub wyremontowana - przedwojenna. Zauważyć można znaczny udział budynków w złym stanie technicznym oraz ruin, które często pojawiają się tuż przy drodze głównej i nie są zbyt atrakcyjne dla osób odwiedzających Wilków i mają zły wpływ na odbiór estetyczny całej wsi.

Aby uniknąć elementów dysharmonijnych należy wyremontować obiekty w złym stanie technicznym, a ruiny zastąpić nową zabudową o formie architektonicznej nawiązującej do lokalnego budownictwa.

Budynki – ustawienie względem drogi

kalenicowe

kalenicowe

kalenicowe

szczytowe

szczytowe

szczytowe

Budynki mieszkalne na terenie miejscowości w około 66% ustawione są kalenicowo względem głównych ciągów komunikacyjnych. Występują one swobodnie na całym obszarze i często sąsiadują z obiektami ustawionymi szczytowo (34%). Nie można zatem jednoznacznie określić ustawienia budynków, które jest najbardziej charakterystyczne dla tej wsi.

Nowa zabudowa powinna być ustawiona względem ciągu komunikacyjnego (szczytowo, kalenicowo) zgodnie z sąsiednimi obiektami.

Plan odnowy miejscowości

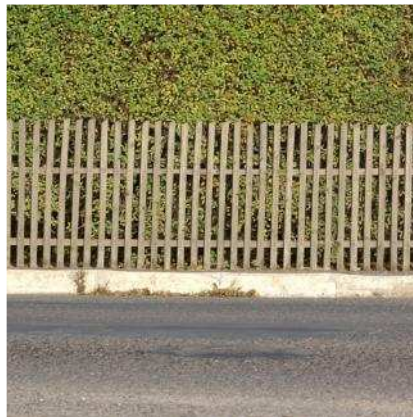
Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Ogrodzenia - materiał

drewno

drewno

metal

beton

łączone

łączone

W obrębie miejscowości nie można wyróżnić jednego typu ogrodzenia. Licznie występują konstrukcje z metalu, drewna oraz łączone. Najczęściej jednak pojawiają się ogrodzenia wykonane z metalu które są w złym stanie technicznym. Istnieje sporo działek nieogrodzonych. Sporadycznie pojawiają się również ogrodzenia z gotowych prefabrykatów betonowych o rozmaitych formach. Duża swoboda w stosowanych materiałach ma wpływ na brak harmonii i panujący nieład.

Zaleca się odnowienie zniszczonych i zaniedbanych ogrodzeń. Nowe konstrukcje powinny być wykonane z drewna lub stanowić połączenie ogrodzenia metalowego z formowanymi nasadzeniami średnimi. Należy wprowadzić zakaz stosowania ogrodzeń z betonowych prefabrykatów, przede wszystkim w miejscach tuż przy głównych ciągach komunikacyjnych. Nie należy stosować ogrodzeń o jaskrawej kolorystyce.

Przedogródki

zielen niska

zielen niska

zielen średnia

zielen średnia

zielen średnia

zielen wysoka

W miejscowości występuje duże zróżnicowanie przedogródków. Pojawiają się przede wszystkim przedogródki o dużym udziale zieleni średniej oraz wysokiej. Przeważnie jest to przestrzeń zagospodarowana indywidualnie, w zależności od upodobań właścicieli, szczególnie w zachodniej części wsi. W wielu przypadkach brak jest jakichkolwiek rozwiązań, co prowadzi do ogólnie panującego nieładu zieleni przy zabudowie mieszkalnej.

Zaleca się uporządkowanie otoczenia wokół budynków oraz zastosowanie odpowiednich nasadzeń ozdobnych, które korzystnie wpłyną zarówno na odbiór pojedynczego obiektu, jak i całej wsi.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Ogrody

ogród ozdobny

ogród ozdobny

ogród warzywny
+ sad

ogród ozdobny + sad

ogród ozdobny + sad

ogród ozdobny + sad

W przypadku ogrodów istnieje zupełna dowolność zastosowanych rozwiązań. Najczęściej jednak (około 33%) pojawia się ogród ozdobny wraz z funkcją rekreacyjną, gdzie widoczne jest duże zaangażowanie właścicieli. Pozostałe typy ogrodów są często bardzo zaniedbane. Różnorodność ogrodów przekłada się na różnorodne funkcje jakie one spełniają.

Często ogrody są zasłonięte przez budynki mieszkalne i gospodarcze, co nie oznacza że mają być one zaniedbane i zapomniane. Zaleca się zatem uporządkowanie ogrodów oraz ich pielęgnację.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Typowe elementy budynku mieszkalnego, detal architektoniczny

dach naczółkowy + mur pruski

dach naczółkowy + mur pruski

ściana szczytowa – układ symetryczny

gzyms - podział horyzontalny elewacji

gzyms - podział horyzontalny elewacji

symetryczny układ otworów okiennych

ściana szczytowa – układ symetryczny

ściana szczytowa – układ symetryczny

ściana szczytowa – układ symetryczny

ściana szczytowa z typowym trójdzielnym układem okien

ściana szczytowa z typowym trójdzielnym układem okien

charakterystyczne obramienia drzwi

Typowe elementy budynku gospodarczego, detal architektoniczny

charakterystyczne obramienia okien i drzwi

obramienie bramy

otwory wentylacyjne w kształcie krzyża

typowy układ ścian szczytowych w budynkach gospodarczych – symetryczny z powtarzającym się motywem krzyża (otwory wentylacyjne)

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Zabytki i miejsca szczególne

dom mieszkalno –
gospodarczy nr 9 z
pocz. XIX wieku

dom mieszkalno –
gospodarczy nr 25 z
pocz. XIX wieku

dom mieszkalny nr 55 z
1887 roku

dom mieszkalny nr 45 z
końca XIX wieku

dom gospodarczy nr 45 z
1891 roku

dom mieszkalny nr 52 z
końca XIX wieku

dom mieszkalny nr 86 z 2. połowy XIX wieku i
dom mieszkalno – gospodarczy nr 87 z 1799 roku

budynki gospodarcze, stajnie i obory z końca XIX wieku

Inne elementy charakterystyczne miejscowości

szpaler – historyczne nasadzenia lipowe

zaniedbane brzegi dawnego cieków wodnego

ciekawe nasadzenia wierzb w pobliżu dawnego cieków wodnego

murek oporowy z kamienia naturalnego – ciekawy element krajobrazu

krzyż przydrożny w zachodniej części wsi

krzyż zlokalizowany przy kościele

dysharmonijna forma przystanku PKS

zaniedbany przystanek PKS

zbiornik do segregacji odpadów – zła lokalizacja

licznie powtarzający się detal w formie różnych figur zwierzęcych – nieuzasadnione zastosowanie oraz powiązanie z otoczeniem

zagospodarowany teren przy kościele

Budynki usługowe

kościół parafii rzymsko –
katolickiej pod wezwaniem
Niepokalanego Poczęcia
Najświętszej Marii Panny

sklep ogólnospożywczy wraz z
przylegającym parkingiem w
centrum miejscowości

Infrastruktura społeczna

Wilków i jego mieszkańcy ze względu na fakt dość bliskiego położenia względem Złotoryi, która jest siedzibą gminy, a zarazem stolicą powiatu mają dość łatwy i prosty dostęp do podstawowych usług zaspakajających potrzeby społeczne. Ważne społecznie potrzeby, tj. specjalistyczne usługi lecznicze, usługi bankowe i pocztowe mieszkańcy zaspokajają głównie w Złotoryi. Ze względu na wielkość miejscowości i jej wcześniejszą funkcję w miejscowości istnieją dwie szkoły: podstawowa i gimnazjum. Istniejąca świetlica wiejska jest w bardzo dobrym stanie technicznym, (niedawno wykonano tam remont) i wykorzystywana jest przez mieszkańców do różnego rodzaju imprez i spotkań. Teren wokół świetlicy jest już częściowo zagospodarowany przez mieszkańców, jedna wymaga przejęcia od lasów państwowych oraz kompleksowego zagospodarowania i wyposażony w elementy małej architektury. W Wilkowie jest również ośrodek zdrowia oraz biblioteka. Dość prężnie od kilku lat działa również info centrum przedsiębiorczości. W trakcie budowy jest apteka.

Kapitał społeczny i ludzki

Wilków na dzień 01.01.2008 roku zamieszkiwało 784 osób w Wilków Wieś. Jest to bardzo duża miejscowość zamieszkiwana w większości przez ludzi w średnim wieku, dobrze wykształconych. Ludzie, którzy osiedlili się w Wikowie po wojnie, to w większości „ekspatrianci” przybyli tu ze wschodu oraz ludność napływowa, która osiedlała się tu głównie w związku w miejscu pracy w kopalniach lub zakładach produkcyjnych licznie tu prosperujących w latach 70,80 i 90-tych. Nowi mieszkańcy, którzy osiedlają się tutaj w ostatnich latach to przede wszystkim młode osoby, które budują domy przenosząc tu nowe pomysły, koncepcje i styl życia. Mieszkańcy Wilkowa w ostatnim czasie wykazują się wzmoczoną aktywnością, co budzi pozytywne emocje, a zarazem entuzjazm

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

i nadzieję władz gminy na ożywienie aktywności społecznej i kulturalnej w tej miejscowości. Działania społeczne na terenie wsi wspomagają 2 szkoły, które tutaj działają: szkoła podstawowa i gimnazjum oraz biblioteka publiczna.

Infrastruktura techniczna

Wieś Wilków posiada zaopatrzenie w sieci infrastruktury technicznej – sieć wodociągową, kanalizacyjną i gazową co ma bardzo duże znaczenie dla mieszkańców, a zarazem znacząco podnosi standard życia na wsi. Wieś jest stelefonizowana, z dostępem do internetu i sieci komórkowych oraz do sieci elektroenergetycznej. W nienajlepszym stanie technicznych są drogi, zarówno drogi powiatowe jak i drogi gminne. Droga powiatowa do wsi wymaga generalnego remontu, budowy chodników na terenie całej wsi i bezpiecznych przejść dla pieszych. Podobnie sytuacja wygląda jeśli chodzi o drogi gminne. Większość mieszkańców Wilkowa objętych jest zorganizowanym systemem gromadzenia i wywozu odpadów, który obsługują firmy zewnętrzne. Zaopatrzenie mieszkańców Wilkowa w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła w zależności od zasobności portfela i potrzeb. Jednak w przeważającej części źródłem ciepła są paliwa stałe tj. węgiel, koks i drzewo. W mniejszej części jest to: olej opałowy, gaz ziemny, kolektory słoneczne i energia elektryczna.

Gospodarka i rolnictwo

Wilków w chwili obecnej jest wsią, której duża część mieszkańców utrzymuje się z pracy zarobkowej w pobliskich zakładach i fabrykach. Rolnictwo nie stanowi dominującej dziedziny utrzymania i dochodu, a szansą może stać się rozwijająca Górach i na Pogórzu Kaczawskim turystyka oparta na wygasłych wulkanach, z których jeden – Wilkołak jest właśnie w Wilkowie. Przepiękne walory krajobrazowe Pogórza Kaczawskiego - zwłaszcza znajdującego się w pobliżu Wilkowa rezerwatu Wilcza Góra oraz jaskiń wydrążonych w skałach piaskowca przyciągają tutaj licznie odwiedzających turystów i wycieczki edukacyjne. We wsi działa Hotel Leśna i pub, 3 sklepy oraz nowo budowana apteka.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

III. MOCNE I SŁABE STRONY ORAZ SZANSE I ZAGROŻENIA MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA

MOCNE STRONY:

- ciekawy krajobraz wsi,
- ciekawe położenie i zróżnicowana rzeźba terenu,
- bogata flora,
- walory turystyczne - tereny do rekreacji rowerowej / konnej,
- czytelny układ przestrzenny wsi – ulicówka,
- wykształcone centrum usługowe miejscowości,
- w części wjazdowej od strony zachodniej - ciekawy szpaler lip,
- ciek wodny wzdłuż drogi głównej oraz zbiornik wodny przy dawnych zabudowaniach PGRu,
- dobry stan techniczny nawierzchni na drodze głównej,
- chodnik w części centralnej oraz wschodniej miejscowości,
- ciekawa lokalizacja kościoła i zagospodarowanie terenu wokół,
- krzyże przydrożne - obiekty historyczne,
- rodząca się aktywność mieszkańców we wsi,
- detal architektoniczny i stare obiekty architektoniczne (objęte ochroną).

SŁABE STRONY:

- nowa zabudowa - formy dyszharmonijne,
- ruiny w widocznych miejscach,
- duże natężenie ruchu w części wschodniej miejscowości,
- zbyt mała ilość chodników we wsi,
- zły stan techniczny dróg bocznych,
- dyszharmonijna forma i zły stan techniczny przystanku PKS,
- niezagospodarowane pasy zieleni przydrożnej,
- pojemniki do segregacji odpadków - niepotrzebna ekspozycja,
- niezagospodarowany plac przy sklepie,
- boisko sportowe w złym stanie technicznym,
- duża swoboda i brak ładu na podwórkach,
- nie ma we wsi miejsca wypoczynku i rekreacji, placu zabaw i elementów małej architektury,
- zły stan techniczny obiektów zabytkowych,
- pokrycia eternitowe,
- ogrodzenia z betonowych prefabrykatów,
- brakuje typowych przedogródków kwiatowych,
- we wsi nie ma zaplecza noclegowego i agroturystycznego,
- brak czytelnej komunikacji wizualnej dla osób odwiedzających wieś.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

SZANSE:

- Dotacje unijne oraz środki krajowe na rozwój obszarów wiejskich
- Rozwój przedsiębiorczości lokalnej
- Młode wykształcone społeczeństwo
- Napływ nowych mieszkańców z zewnątrz

ZAGROŻENIA:

- Mała liczba mieszkańców chętnych do aktywnego działania
- Emigracja ludzi młodych
- Nieodpowiednia polityka rządzących
- Patologie społeczne
- Niespodziewane zmiany pogody, pożary i powodzie

IV. KIERUNKI ROZWOJU WSI ORAZ OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ.

Jednym z istotnych źródeł finansowania zadań i przedsięwzięć zawartych w Planie jest Program Rozwoju Obszarów Wiejskich. Z tej pomocy mogą skorzystać miejscowości gmin wiejskich, gmin miejsko-wiejskich i gmin miejskich z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców. Wilków położony jest w gminie wiejskiej Złotoryja. Bezpośrednim odbiorcą pomocy i realizatorem przedsięwzięć może być:

- gmina,
- instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego,
- kościół lub związek wyznaniowy,
- organizacja pozarządowa mająca status organizacji pożytku publicznego.

Przedsięwzięcia nie mogą mieć charakteru komercyjnego i muszą służyć osiągnięciu założonych w planie i projekcie celów operacji i ich zachowania przez 7 lat od dnia dokonania przez agencję płatniczą płatności ostatecznej.

Zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia

Poniżej zostały przedstawione zadania inwestycyjne i przedsięwzięcia zaplanowane do realizacji w latach 2008-2015, **umieszczone w kolejności wynikającej z ustalonych priorytetów rozwoju miejscowości**. Wzięto pod uwagę kryterium możliwości ich realizacji ze względów społecznych, ekonomicznych i organizacyjnych. Jest to lista otwarta, która w trakcie realizacji planu może być modyfikowana i uzupełniana. Szczegółowy opis poszczególnych przedsięwzięć oraz projekty, dokumentacje i kosztorysy prac (jeśli będą wymagane) stanowić będą oddzielne dokumenty opracowane zgodnie z prawem oraz obowiązującymi przepisami. Przewidziano różne źródła finansowania działań w tym zaangażowanie mieszkańców wsi i ich nieodpłatna praca na rzecz swojej miejscowości. Wcześniej przyjęte cele rozwoju wynikają wprost z zidentyfikowanych problemów, a dla ich realizacji ustalono szereg przedsięwzięć i zadań.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

1. Poprawa warunków do aktywności społeczno-kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej we wsi.

Cel ten jest bardzo ważny dla mieszkańców wsi, którzy aktualnie posiadają wyremontowaną świetlicę jednak nie mają dobrych warunków do prowadzenia działalności rekreacyjnej i sportowej. Istniejące obiekty są zaniedbane i nie spełniają podstawowych standardów. Ponadto na terenie wsi brak jest placu zabaw dla najmłodszych, który spełniałby normy bezpieczeństwa.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących zadań i przedsięwzięć:

Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Przeznaczenie
1.1. Zagospodarowanie otoczenia świetlicy wiejskiej oraz przystosowania go do pełnienia funkcji sportowo - rekreacyjnej.	Wzrost aktywności sportowej mieszkańców, lepsza i bardziej różnorodna oferta rekreacyjna, organizacja miejsca do aktywności ruchowej.
1.2. Budowa placu zabaw spełniającego wymogi bezpieczeństwa.	Miejsce ważne nie tylko dla dzieci, ale również dla opiekunów, którzy mają możliwość dodatkowych i systematycznych spotkań.
1.3. Organizacja i prowadzenie nowych sekcji i grup zainteresowań, w tym zaangażowanie młodych ludzi w działania klubu sportowego, Stowarzyszeń, OSP.	Zagospodarowanie czasu wolnego, rozwój zainteresowań i integracja mieszkańców.
1.4. Aktywna współpraca z innymi wsiami i organizacjami wspierającymi rozwój wsi.	Wzmocnienie własnych działań poprzez wsparcie przez inne organizacje, wymiana doświadczeń.

Cel 2. Wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwój wsi oraz ich edukacja.

Jest to ważny cel z uwagi na potrzebę realizacji wielu zadań i przedsięwzięć na terenie wsi w zakresie integracji społecznej, budowania kapitału społecznego oraz rozwoju postaw obywatelskich. Najważniejszym działaniem jest wspólna realizacja projektów, partnerstwo i współpraca, pomiędzy mieszkańcami, władzami, biznesem i organizacjami społecznymi zarówno tymi działającymi formalnie jak i nieformalnymi.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących zadań i przedsięwzięć:

Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Przeznaczenie
2.1. Aktywny udział mieszkańców w działaniach Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie.	Wzmocnienie własnych działań poprzez wsparcie przez inne organizacje, wymiana doświadczeń.
2.2. Wzrost aktywności stowarzyszeń w zakresie działań stymulujących rozwój wsi i pozyskiwanie funduszy z zewnątrz na ten cel.	Powstanie grupy mieszkańców zaangażowanych społecznie, realizacja projektów, rozwój wsi.
2.3. Organizacja imprez plenerowych na terenie wsi z aktywnym udziałem mieszkańców i organizacji działających we wsi.	Zagospodarowanie czasu wolnego, integracja, lepsza oferta turystyczna.
2.4. Organizacja na terenie wsi różnych form edukacji – kursy, szkolenia, warsztaty z przedsiębiorczości, agroturystyki, małej	Wszechstronna edukacja mieszkańców, podejmowanie prywatnych inicjatyw

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

gastromi, produkcji zdrowej żywności rękodzieła i innych, które przygotowują mieszkańców do podejmowania inicjatyw biznesowych przynoszących dodatkowe dochody.	gospodarczych, wzrost dochodów.
2.5. Systematyczne spotkania z radnymi i władzami gminy na których wspólnie będą planowane działania związane z realizacją zapisów Planu Odnowy Miejscowości.	Lepsza wymiana informacji, efektywniejsze planowanie i realizacja zadań.

Cel 3. Poprawa jakości infrastruktury drogowej i pieszej.

Realizacja tego celu jest niezwykle ważna dla bezpieczeństwa na drogach, estetyki wsi i jakości życia. Szczególnie istotny, z uwagi na duże natężenie ruchu, jest przebudowa chodników, remont i przebudowa dróg we wsi oraz odpowiednie oznakowanie.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących zadań i przedsięwzięć:

Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Przeznaczenie
3.1. Budowa chodników.	Poprawa jakości dróg oraz bezpieczeństwa we wsi.
3.2. Remont i przebudowa dróg we wsi.	Zwiększenie bezpieczeństwa pieszych, poprawa estetyki wsi.
3.3. Uporządkowanie i zagospodarowanie poboczy i rowów.	Poprawa estetyki wsi i systemu melioracji

Cel 4. Poprawa estetyki wsi.

We wsi zauważa się duże potrzeby w zakresie poprawy jej estetyki. Działaniami które mogą wpłynąć na realizację tego celu są przedsięwzięcia motywujące mieszkańców do zmiany wizerunku swoich obejść oraz budowy nowych budynków, które będą komponowały się z otoczeniem.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących zadań i przedsięwzięć:

Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Przeznaczenie
4.1. Remont budynków (zwłaszcza elewacji i dachów), ogrodzeń i innych ważnych dla wyglądu wsi elementów oraz budowa nowych domów z uwzględnieniem charakterystycznej dla wsi architektury.	Poprawa wyglądu domów i obejść, a przez to poprawa estetyki wsi poprzez m.in. wykorzystanie dostępnych funduszy na ten cel.
4.2. Budowa nowych budynków na terenie wsi z zachowaniem charakterystycznego dla wsi tradycyjnego stylu budownictwa, zgodnie z opracowanymi założeniami dotyczącymi zachowania ładu architektoniczno-przestrzennego miejscowości.	Ujednolicenie architektury, wprowadzenie zmian i nowych koncepcji w zakresie modelowania przestrzeni wsi.
4.3. Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni	Poprawa estetyki i wizerunku wsi.

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

publicznej – remont przystanków autobusowych, zagospodarowanie stref wjazdowych do wsi, wprowadzenie elementów komunikacji wizualnej, skwerów, nasadzeń roślinności itp.	
4.4. Rozbudowa i modernizacja szkół na terenie wsi.	Poprawa warunków edukacji szkolnej i funkcjonalności obiektu.
4.5. Stworzenie pełnego systemu zbiórki i segregacji odpadów we wsi.	Dostosowanie utylizacji odpadów do współczesnych wymagań i zmniejszenie ilości odpadów
4.6. Organizacja konkursu na najlepiej zagospodarowane obejście i ogródek z cechami wkomponowania w krajobraz wsi i okolicy.	Mobilizowanie mieszkańców poprzez zdrową rywalizację, do zadbania o swoje domostwa.
4.7. Wspieranie rozwiązań preferujących wykorzystanie energii odnawialnych, technologii mniej szkodliwych dla atmosfery i ograniczania strat ciepła np. baterii słonecznych, pomp ciepła itd.	Poprawa jakości powietrza we wsi, zmniejszenie kosztów utrzymania gospodarstw, zastosowanie nowoczesnych technologii
4.8. Organizacja spotkań, warsztatów, prelekcji, wyjazdów studyjnych i innych działań zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców.	Wzmocnienie ochrony środowiska poprzez świadome działania mieszkańców i turystów.

Cel 5. Rozwój przedsiębiorczości na bazie posiadanych zasobów.

Realizacja tego celu jest bardzo ważna, bo umożliwi mieszkańcom samodzielne działanie poprzez uzyskiwane dochody. Dużą szansą dla wsi jest rozwój turystyki, rolnictwa ekologicznego, agroturystyki, gastronomii i innych usług związanych z obsługą turystów w oparciu o produkty turystyczne związane z Krainą Wygasłych Wulkanów oraz Wilkołakiem.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących zadań i przedsięwzięć:

Nazwa zadania, przedsięwzięcia	Przeznaczenie
5.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i wspólna, realizacja projektów służących rozwojowi funkcji turystycznych i rekreacyjnych miejscowości.	Wymiana doświadczeń i korzystanie z dobrych przykładów służących rozwojowi wsi.
5.2. Odnowienie istniejących szlaków pieszych i rowerowych oraz zaplanowanie i wykonanie nowych służących komunikacji lokalnej i ruchowi turystycznemu oraz połączenie ich z okolicznymi szlakami turystycznymi.	Poprawa systemu komunikacji z okolicznymi miejscowościami, bezpieczeństwa na drodze, wykorzystanie szansy rozwoju jaką jest położenie na szlaku rowerowym.
5.3. Utworzenie gospodarstw agroturystycznych, usług gastronomicznych, sal bankietowych.	Zwiększenie dochodów z turystyki, lepsza oferta usługowo-handlowa.
5.4. Powstanie gospodarstw ekologicznych.	Wykorzystanie dogodnych warunków przyrodniczych oraz wzrost dochodowości

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

	gospodarstw rolnych.
5.5. Budowa nowych atrakcji turystycznych we wsi – nowe produkty turystyczne np. wykorzystanie położenia u podnóża wygasłego wulkanu, tradycji górniczych, itp.	Wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych wsi a przez to wzrost jej atrakcyjności turystycznej.
5.6. Przygotowanie kompleksowej oferty turystycznej wykorzystującej zasoby przyrodniczo-kulturowe wsi.	Promocja walorów i produktów wsi, sprzedaż produktów i usług, nawiązanie kontaktów
5.7. Pozyskanie wsparcia dla przedsiębiorców z Lokalnej Grupy Działania oraz z innych programów europejskich.	Wykorzystanie szansy jaka stwarza program LEADER oraz inne programy europejskie dla rozwoju wsi.
5.8. Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców – powstanie nowych firm.	Powstanie prywatnej przedsiębiorczości, wzrost dochodów mieszkańców, powstanie nowych miejsc pracy.
5.9. Uczestniczenie w regionalnych targach, jarmarkach, imprezach, wystawach.	Promocja walorów i produktów wsi, sprzedaż produktów i usług, nawiązanie kontaktów.
5.10. Promocja miejscowości jako dobrego miejsca do inwestowania poprzez publikacje, stronę internetową oraz artykuły i reportaże w mediach.	Promocja walorów i produktów wsi.

Przedmiotem przedsięwzięcia, jakie zaplanowano w Wilkowie, w pierwszej kolejności do realizacji z PROW-u w ramach osi 3 - Odnowa i rozwój wsi, jest:

1.1. Zagospodarowanie otoczenia świetlicy wiejskiej oraz przystosowania go do pełnienia funkcji sportowo - rekreacyjnej.

1.2. Budowa placu zabaw spełniającego wymogi bezpieczeństwa.

Realizacja tych zadań jest bardzo ważna w celu stworzenia miejsca do uprawiania sportu, wypoczynku oraz organizacji wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, lepszej i bardziej różnorodnej oferty rekreacyjnej. Działka, na której planowane są przedsięwzięcia jest własnością Lasów Państwowych, jednak władze gminy czynią w chwili obecnej starania o jej przejęcie. Na przedmiotowej działce powstanie infrastruktura sportowo rekreacyjna służąca wszystkim mieszkańcom jak również przyjezdnym turystom i gościom. Inwestycja zlokalizowana jest w bardzo dobrym i bezpiecznym miejscu.

Szacunkowy koszt realizacji.

Umieszczone w tabeli dane dotyczące czasu realizacji, szacunkowych kosztów, źródeł finansowania nie wynikają ze szczegółowo opracowanych projektów. Wszystkie mogą ulec zmianie w wyniku dalszych prac nad zadaniami i przedsięwzięciami. Dynamika naszych czasów zapewne ujawni nowe źródła finansowania, technologie i możliwości realizacyjne. Należy pamiętać, że realizacja przedsięwzięć i zadań w dużej mierze zależy od aktywności mieszkańców. **Wymienione w tabeli kwoty nie są związane jakimikolwiek zapewnieniami ich przyznania zarówno ze strony Gminy, jak i innych źródeł.** Dopiero starania mieszkańców, wsparte ze strony innych podmiotów, mogą

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

sprawić, że zostaną uzyskane i wspomogą rozwój wsi. Kolejność wynika ze wcześniej ustalonej hierarchii.

Użyte skróty w tabeli:

Budżet gminy	– budżet Gminy Złotoryja
Budżet powiatu	- budżet Powiatu Złotoryjskiego
ZDP	- Zarząd Dróg Powiatowych
DZMiUW	– Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych,
Fundusze UE	– fundusze Unii Europejskiej w tym Program Rozwoju Obszarów Wiejskich,
Gmina	– Gmina Złotoryja
Inwestor	– inicjatywa podmiotu gospodarczego; fundusze z sektora gospodarczego,
LGD	– Lokalna Grupa Działania realizująca Program LEADER (obecnie LGD Partnerstwo Kaczawskie),
Mieszkańcy	– mieszkańcy Wilkowa w tym lokalne organizacje pozarządowe (działające we wsi); praca własna mieszkańców i pomoc zdobyta przez mieszkańców w tym uzyskane dochody z działalności
NGO	– organizacje pozarządowe; fundusze pozyskane przez te organizacje
PUP	– Powiatowy Urząd Pracy
ARR	- Agencja Rozwoju Regionalnego
Starostwo	– Starostwo Powiatowe w Złotoryi
UM	– Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego lub podległe mu jednostki,
WFOŚiGW	– Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu
Programy rządowe-	program Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej – FIO, programy Ministerstwa Kultury i inne.

Nazwa zadania/przedsięwzięcia	Harmonogram realizacji	Szacunkowy koszt [PLN]	Przewidywane źródła finansowania	Odpowiedzialny za realizację + współpracownicy
Cel 1. Poprawa warunków do aktywności społeczno-kulturalnej oraz sportowo-rekreacyjnej we wsi.				
1.1. Zagospodarowanie otoczenia świetlicy wiejskiej oraz przystosowania go do pełnienia funkcji sportowo - rekreacyjnej.	2008-2012	800 tys.	Fundusze UE, budżet gminy, NGO, organizacje sportowe, programy rządowe	Gmina
1.2. Budowa placu zabaw spełniającego wymogi bezpieczeństwa.	2008-2012	20-30 tys.	Budżet gminy, fundusze UE, NGO, programy rządowe, sponsorzy	Gmina, mieszkańcy
1.3. Organizacja i prowadzenie nowych sekcji i grup zainteresowań, w tym zaangażowanie młodych ludzi w działania klubu sportowego, Stowarzyszeń, OSP.	2009-2015	5-10 tys. /rok	Mieszkańcy, NGO, fundusze UE, budżet gminy, programy rządowe	Mieszkańcy + NGO, LGD, Gmina
1.4. Aktywna współpraca z innymi wsiami i organizacjami wspierającymi rozwój wsi.	2008-2015	-	Mieszkańcy, NGO, budżet gminy	Mieszkańcy + NGO, LGD, Gmina

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

Cel 2. Wzrost zaangażowania mieszkańców w rozwój wsi oraz ich edukacja.

2.1. Aktywny udział mieszkańców w działaniach Lokalnej Grupy Działania Partnerstwo Kaczawskie.	2008-2015	-	LGD, NGO, mieszkańcy	Mieszkańcy + LGD
2.2. Wzrost aktywności stowarzyszeń w zakresie działań stymulujących rozwój wsi i pozyskiwanie funduszy z zewnątrz na ten cel.	2008-2015	-	Mieszkańcy	Mieszkańcy
2.3. Organizacja imprez plenerowych na terenie wsi z aktywnym udziałem mieszkańców i organizacji działających we wsi.	2008-2015	10-15 tys. /rok	Mieszkańcy, budżet gminy, fundusze UE, NGO, programy rządowe	Mieszkańcy + Gmina, NGO, LGD
2.4. Organizacja na terenie wsi różnych form edukacji – kursy, szkolenia, warsztaty z przedsiębiorczości, agroturystyki, małej gastronomii, produkcji zdrowej żywności rękodzieła i innych, które przygotowują mieszkańców do podejmowania inicjatyw biznesowych przynoszących dodatkowe dochody.	2008-2015	5-10 tys.	Fundusze UE, budżet gminy, LEADER, PUP, ARR	Gmina, NGO, PUP, ARR, LGD,
2.5. Systematyczne spotkania z radnymi i władzami gminy na których wspólnie będą planowane działania związane z realizacją zapisów Planu Odnowy Miejscowości.	2008-2015	-	-	Radni+ mieszkańcy, gmina

Cel 3. Poprawa jakości infrastruktury drogowej i pieszej.

3.1. Budowa chodników.	2009-2015	1 -1,5 mln	Budżet powiatu, fundusze UE, inne	ZDP
3.2. Remont i przebudowa dróg we wsi.	2009-2015	2 mln	Budżet powiatu, budżet gminy fundusze UE	ZDP, Gmina
3.3. Uporządkowanie i zagospodarowanie poboczy i rowów.	2009-2015	50 tys.	Budżet gminy, powiatu, WFOŚiGW, mieszkańcy	Gmina, Starostwo, mieszkańcy

Cel 4. Poprawa estetyki wsi, stanu środowiska naturalnego oraz stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej.

4.1. Remont budynków (zwłaszcza elewacji i dachów), ogrodzeń i innych ważnych dla wyglądu wsi elementów oraz budowa nowych domów z uwzględnieniem charakterystycznej dla wsi architektury.	2009-2015	25-100 tys. /obiekt	Fundusze UE, budżet gminy, mieszkańcy, Leader, NGO	Gmina + mieszkańcy, LGD
--	-----------	---------------------	--	-------------------------

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

4.2. Budowa nowych budynków na terenie wsi z zachowaniem charakterystycznego dla wsi tradycyjnego stylu budownictwa, zgodnie z opracowanymi założeniami dotyczącymi zachowania ładu architektoniczno-przestrzennego miejscowości.	2008-2015	Ustala inwestor	Inwestor	Inwestor, Gmina
4.3. Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznej – remont przystanków autobusowych, zagospodarowanie stref wjazdowych do wsi, wprowadzenie elementów komunikacji wizualnej, skwerów, nasadzeń roślinności itp.	2008-2015	200 tys.	Budżet gminy, NGO, programy rządowe, WFOŚiGW, fundusze UE	Gmina, mieszkańcy, NGO
4.4. Rozbudowa i modernizacja szkół na terenie wsi.	2009-2013	1,5 mln	Budżet gminy, fundusze UE, programy rządowe	Gmina
4.5. Stworzenie pełnego systemu zbiórki i segregacji odpadów we wsi.	2010-2015	20 tys.	WFOŚiGW, NGO fundusze UE, budżet gminy	Gmina + NGO, mieszkańcy
4.6. Organizacja konkursu na najlepiej zagospodarowane obejście i ogródek z cechami wkomponowania w krajobraz wsi i okolicy.	2008-2015	3 -5 tys. /rok	Budżet gminy, mieszkańcy, NGO fundusze UE	Gmina + NGO, mieszkańcy, LGD
4.7. Wspieranie rozwiązań preferujących wykorzystanie energii odnawialnych, technologii mniej szkodliwych dla atmosfery i ograniczania strat ciepła np. baterii słonecznych, pomp ciepła itd.	2008-2015	Ustala inwestor.	WFOŚiGW, NGO fundusze UE, budżet gminy, inwestor	Mieszkańcy + Gmina, NGO, LGD, inwestor
4.8. Organizacja spotkań, warsztatów, prelekcji, wyjazdów studyjnych i innych działań zwiększających świadomość ekologiczną mieszkańców.	2008-2015	2 tys. /rok	WFOŚiGW, NGO fundusze UE, budżet gminy	Gmina + NGO, mieszkańcy, LGD
Cel 5. Rozwój przedsiębiorczości na bazie posiadanych zasobów.				
5.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i wspólna, realizacja projektów służących rozwojowi funkcji turystycznych i rekreacyjnych miejscowości.	2008-2015	25 tys. /rok	Mieszkańcy, Budżet gminy, LGD, NGO, programy rządowe	Gmina + mieszkańcy, LGD, NGO, inne sołectwa
5.2. Odnowienie istniejących szlaków pieszych i rowerowych oraz zaplanowanie i wykonanie nowych służących komunikacji lokalnej i ruchowi turystycznemu oraz połączenie ich z okolicznymi	2009-2012	100 tys	Fundusze UE, budżet gminy, NGO, programy rządowe	Gmina, mieszkańcy, LGD

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

szlakami turystycznymi.				
5.3. Utworzenie gospodarstw agroturystycznych, usług gastronomicznych, sal bankietowych.	2009-2015	Ustala inwestor	Inwestor, NGO mieszkańcy, fundusze UE,	Mieszkańcy + Gmina, NGO, PUP, ARR, LGD, inwestor
5.4. Powstanie gospodarstw ekologicznych.	2008-2015	Ustala inwestor	Fundusze UE, inwestor	Inwestor
5.5. Budowa nowych atrakcji turystycznych we wsi – nowe produkty turystyczne np. wykorzystanie położenia u podnóża wygasłego wulkanu, tradycji górniczych, itp.	2009-2015	300 tys.	Fundusze UE, budżet gminy, NGO, programy rządowe	Gmina, mieszkańcy, LGD
5.6. Przygotowanie kompleksowej oferty turystycznej wykorzystującej zasoby przyrodniczo-kulturowe wsi.	2008-2010	10-20 tys.	Mieszkańcy, NGO, fundusze UE, budżet gminy, programy rządowe	Mieszkańcy + NGO, LGD, Gmina
5.7. Pozyskanie wsparcia dla przedsiębiorców z Lokalnej Grupy Działania oraz z innych programów europejskich.	2009-2013	Max 300 tys. /firmę	Inwestor, fundusze UE	Mieszkańcy + LGD, PUP, ARR inwestorzy
5.8. Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców – powstanie nowych firm.	2008-2015	Ustala inwestor	Inwestor, fundusze UE	Inwestor, LGD, PUP, ARR
5.9. Uczestniczenie w regionalnych targach, jarmarkach, imprezach, wystawach.	2008-2015	10 tys. /rok	Mieszkańcy, NGO, fundusze UE, budżet gminy	Mieszkańcy + NGO, LGD, Gmina
5.10. Promocja miejscowości jako dobrego miejsca do inwestowania poprzez publikacje, stronę internetową oraz artykuły i reportaże w mediach.	2008-2015	5-10 tys. /rok	Fundusze UE, budżet gminy, mieszkańcy, NGO, inwestor	Gmina + mieszkańcy, LGD, NGO, inwestor

V. WALORY PRZESTRZENNE I WIZJA ZABUDOWY MIESZKALNEJ W MIEJSCOWOŚCI WILKÓW

- zachowanie istniejącego układu zabudowy – charakter ulicowy miejscowości,
- nowa zabudowa mieszkalna powinna być zlokalizowana w części wschodniej miejscowości, wzdłuż głównego ciągu komunikacyjnego,
- lokalizacja nowej zabudowy w miejscu, gdzie niegdyś znajdowały się budynki mieszkalne,
- sporządzenie wytycznych budowlanych odnośnie remontów istniejącej zabudowy oraz nowego budownictwa
(nawiązanie do istniejącej zabudowy),
- zachowanie budynków z lokalną formą i detalem architektonicznym (obramienia okien, symetryczny podział ścian, gzymsy),
- stosowanie materiałów budowlanych lokalnego pochodzenia – dachówka ceramiczna, tynk malowany na kolor naturalny,
- zastąpienie pokryć eternitowych dachówką ceramiczną,
- nowa zabudowa powinna charakteryzować się dachem o konstrukcji dwuspadowej, o kącie nachylenia 35 ° – 45 ° , wykonanej z czerwonej dachówki ceramicznej. Elewacja powinna być wykonana z otynkowanego muru w kolorze białym, jasnoszarym lub ciemnoszarym (dopuszcza się stosowanie barw pastelowych). Budynek powinien być ustawiony względem drogi zgodnie z ustawieniem sąsiednich obiektów mieszkalnych, tak aby zachować jednolity charakter poszczególnych części miejscowości.
Niedozwolone jest lokalizowanie obiektów ustawionych szczytowo pośród licznej zabudowy kalenicowej i na odwrót.
- zakaz wprowadzania budynków mieszkalnych powyżej dwóch kondygnacji w celu zachowania charakteru istniejącej zabudowy,
- renowacja i rewitalizacja istniejącej zabudowy,
- adaptacja historycznych budynków gospodarczych, nadanie im funkcji mieszkaniowo – usługowej (np. pokoje gościnne),
- rozbiórka ruin nie nadających się do renowacji,
- zakaz stosowania obiektów kubaturowych,
- rozwój centrum usługowo – handlowego - zagospodarowanie terenu w centrum miejscowości – parking wraz z otoczeniem,
- wprowadzenie przestrzeni rekreacyjno – wypoczynkowej,
- adaptacja części budynku (nr 52) na świetlicę – odpowiednie przystosowanie i remont oraz zagospodarowanie terenu za budynkiem na cele rekreacyjno – wypoczynkowe,
- stosowanie tablic informacyjnych – historia i kultura lokalna,
- poprawa stanu poboczy oraz bezpieczeństwa użytkowników (wprowadzanie chodników – przynajmniej po jednej stronie drogi, ścieżek rowerowych),
- poprawa stanu technicznego dróg bocznych,
- zaleca się wprowadzanie ogrodzeń drewnianych – ogrodzenia sztachetowe lub ogrodzeń metalowych – siatkowych z nasadzeniami roślinności średniej,

Plan odnowy miejscowości

Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja.

- zakaz stosowania ogrodzeń z prefabrykatów betonowych (istniejące wymienić lub zamaskować roślinnością),
- wprowadzanie nasadzeń rodzimych (zadrzewienia śródpolne oraz zadrzewienia wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych),
- uporządkowanie przedogródków i podwórek,
- zaleca się wprowadzanie przedogródków z typowymi nasadzeniami kwiatowymi,
- remont przystanków PKS,
- zmiana lokalizacji lub lepsze wkomponowanie w otoczenie pojemników do segregacji odpadów,
- rozwój zaplecza turystycznego i agroturystycznego wraz z bazą noclegową.